

Hideg neonfény

Saffer Pál

Késő este van már. A sugárúton, neonlámpák árnyékában, hazafelé megyek. Az üres trafik pultja mögött egy hervadó barna asszony ül és kibámul a neonárnyékba. Mert a neon nem világít, csak teleszórja az utcát fényárnyékkal, betakargatja vele a várost a szurokfekete égbolt perzselő hidege elől.

Az asszony ott benn nem is a neonfényre mered, hanem maga elé, a semmibe, ami lényegében mindegy; egyik is, másik is szétszóródik és meghatározatlan.

Bemennék hozzá, de a napi cigaretta-adagomat már reggel megvettem, és nincs nálam pénz. Az ember néha önmaga előtt is álnéven nevezi gondolatait. De talán nem is álnév ez!? Legegyszerűbb volna, ha kimondanám, hogy bemennék, de nincs rá jó okom.

Pedig be kellene menni hozzá, mert a kirakatablakon át láttam, hogy egyedül van. Az arcáról látom, hogy egyedül van. Szép, hervadó, kedves arca van az aszszonynak és egyedül van. Én is egyedül vagyok. Ő nem lát engem, mert künn vagyok, neonárnyék vagyok, és az semmi, meghatározatlan.

Odabenn negyvenes égő sápadozik és én nem tudok bemenni. Undorodom. Az étkező jut eszembe róla Lajos kollégával, aki szemben él velem, és a szeme evés közben a tányéromra dülled, mert a vacsora hatvan dinár, az ebéd kilencven, ami harminccal szorozva pontosan négyezeröttszáz, és az egésznek szörnyű savanyúkáposzta szaga van.

Ez is csak kifogás. A negyvenes égőnek itt jó dohányszaga van. Mégse merek bemenni. Ha bemennék, megszagolnám az égőt és azt találná hinni, hogy a második vagyok. Nem akarok második lenni.

A milicista ugyanis már reggel, nyitáskor itt járt. Ez a posztja a parktól a patikáig. Néhányszor huhogva összecsapta kesztyűs kezét, jelezve, hogy hideg van, aztán leült a pult előtti asztalka mellé, és élvezte a tegnapról ittmaradt meleget. Az asszony a tüzet élesztette a kis kályhában, és csak a

háta látszott ki a pult mögül. Bekormozta a kezét és fintorgott.

— Cudar hideg van — mondta a milicista.

— Az — válaszolta az asszony és vörös volt, amikor kiegyenesedett.

Vevők jöttek, azután elmentek.

— Megy a bolt? — szólt a milicista és levetette rámelegedett kesztyűit.

— Ilyenkor még csak az olcsóbbja megy — mondta az asszony. — Korán van még.

A milicista nem folytatta. Nézte az asszonyt. Negyven körül lehet — gondolta —, de jó, keményhúsú. A lelke is kemény lehet. Megedződött az egyedülletben. Talán beszélni kellene vele. A trafikot megtartanák. A gyerek se lenne baj; arra jár a pótlék.

A kabátújjá alól kikandikált az ing. Visszagyúrte.

— Nem mosnak tisztességesen ezek a mosodában — morogta félhangosan, de úgy, hogy az asszony is hallja. Az nem szólt semmit, csak ült ölébe ejtett kézzel és nézett kifelé.

Ismét vevők jöttek. Odakünn derengeni kezdett. Az asszony egy régi képesújságot kapart elő a polc mélyéről és azt böngészgette.

— Némelyik ember nem bírja ki dohány nélkül — szólalt meg a milicista. — Valamikor én is cigarettáztam, de abbahagytam. Semmi bajom.

Az asszony ránézett és bölintott, azután megint az újságba mélyedt. A milicista lassan húzogatni kezdte a kesztyűjét, azután nehézkesen felállt.

— Megyek lassan — mondta. — Nemsokára jön a váltás.

— Magának is kell pihenni.

— Jó munkát — köszönt a milicista kesztyűs kezét a sapkája felé emelve.

— Isten vele — mondta az asszony. Tekintetével kikísérte a férfit, azután eloltotta a sárga negyvenes villanyégőt. Odakünn már megvirradt.

Be kellene menni hozzá, de nem bírok. Odabenn negyvenes égő sápadozik és olyan töle a trafik, mint a bútorozott szobám havi háromezerért, ahova az anyja nem engedi el a gyerekemet, nehogy rossz hire keljen a lánynak.

Pedig itt már elillantak a férfiszavak és illatok, csak egy szomorú, hervadó asszony tekintete öleli fel a negyvenes égő alatt a szobát. Mégse merek bemenni. Ha bemennék, bevinném a bútorozott szoba illatát és azt találná hinni, hogy a harmadik vagyok. Nem akarok harmadik lenni.

A katonatiszt ugyanis, amikor kifizette, mindjárt rá is gyújtott a drága cigarettára, és az asszonynak úgy tűnt, hogy csak miatta szív ilyen drága dohányt.

— Mi újság? — kérdezte bizalmasan a tiszt. Valamikor az asszony férjének katonabajtársa volt, és segített az özvegynek, hogy hozzájusson a trafikhoz.

— Semmi — felelte az asszony és kiszolgált egy vevőt.

— A gyerek hogy tanul?

— Elég jól. Csupa négyes volt félévben.

A tiszt nagy füstfelhőt fújt ki. Nézte az asszonyt, amint kiszolgált, és arra gondolt, hogy még egyszer fiatalos. Nem lehet több harmincöt évesnél. Az arca is egészen csinos, intelligens. Ideje lenne komolyan beszélgetni, hisz már több mint egy éve a dolognak.

— Hogy bírod így egyedül? — kérdezte.

— Mit csináljak? — vont vállat az asszony.

— Szórakoznod kellene. Színházba, moziba... — még valamit akart mondani, de elhallgatta, mert vevők jöttek.

Az asszony hosszan ránézett, és a tiszt egy kicsit elvörösödött. Mindketten egy valakire gondoltak. A vevők fizettek és elmentek.

— Ilyen a sors. Egyszer mi is sorrakerülünk — mondta a tiszt, és közben görcsösen igyekezett arra gondolni, hogyan festene ez az asszony a ma

esti operaelőadáson, amelyre két jegy már a zsebében lapult. De hiába erőlködött. Végül mégis csak arra gondolt, hogyan festene ez az asszony ma este az ágyban. Mondani akart valami jót az elhúnytról, de a gondolat nem hagyta nyugodni. Röstelkedett ezért és haragudott önmagára.

— No, csak bátran — mondta végül és idegesen eloltotta a félig szívott cigarettát. — Majd még beszélgetünk.

— Tudom — válaszolta az asszony és egy kicsit riadtan, kicsit bánatosan, kicsit simogatóan utána nézett, amikor kiment.

Be kellene menni hozzá. Látom az arcán, hogy egyedül van. A sugárút végén a híd fölött alacsonyan lóg a hold, mint egy óriásira felfújt, sápadt negyvenes égő. Késő van már és hideg. Az utcán már nincs senki. Én vagyok az utolsó.

Odabenn negyvenes égő sápadozik, olyan, mint a telihold kicsiben. Talán olyan hideg is van alatta, mint a hold alatt. Nem merek bemenni. Pedig, ha ketten volnánk benn, melegebb is lenne. Ketten, az asszony és az utolsó vevő. De nem akarok utolsó lenni és nem akarok vevő lenni.

A barátnő ugyanis úgy dél felé toppant be. Egyenesen a fodrásztól. A pultra könyökölt és az arca piros volt. Talán a hidegtől.

— Találkoztam vele délelőtt. Kérdezte, hogy határozta-e már.

Az asszony fáradtan, szinte nyomorodottan ült a pult mögötti széken és a fejét rázta.

— Tízezer dinárt fizet. Mérnök — mondta a barátnő.

— Nincs helyem. Hova rakjam?

— Kivihetsz egy ágyat az előszobába, azzal is megelégszik — mondta a barátnő.

— Nem választom szét az ágyat — rázta a fejét az asszony.

— Hát akkor ne válaszsd szét... úgy is lehet. Kinek mi köze hozzá...

Vevő jött és az asszony lesütötte a szemét. A barátnő ráhasalt a pultra, otthonosan kivett a halomból egy cigarettát és rágyújtott.

A vevő fizetett és becsukta maga mögött az ajtót.

Késő van. A hold már nem lóg. Ránehezedett a hídra és a vastraverz benyomta az oldalát. Talán vissza kellene menni. A gazdasszony most már úgyszólván jelentőségteljesen átköhint a meleg szobából a hidegbe, mikor hazamegyek. Reggel pedig a főnököm fejcsóválva, simogató hangon megkérdezi majd, hogy az isten szerelmére, miért nem vigyázok jobban az egészségemre.

Azután tíz órakor aláírásra viszi a postát az igazgatóhoz és elmondja neki, hogy ezt a társadalmi problémát a vállalatban meg kell oldani, mert én ma megint vörös szemekkel jöttem munkára és használhatatlan vagyok.

És senki se veszi figyelembe, hogy ma este, amikor hazafelé mentem, egy hervadó barna asszony ült egyedül a trafikban a negyvenes égő alatt, hogy én is egyedül voltam a neonárnyékok sugárútján és hirtelen fallá nőttek közénk az emberek.

Senki senkit nem hall. Senki senkit nem lát.

Mégis csak vissza kellene menni. Le kellene dönteni a falat. Akkor látna engem és hallaná a hangomat és nem tévesztene össze senkivel. Csak tudnám, hogyan kell ledönteni a falat...

Megkérdezném tőle, hogy szokott-e sírni, amikor egyedül marad és eloltja a lámpát.

